

Gyvenimas už 500 metrų nuo Lietuvos užaugino nuoširdžią Lietuvos patriotę

Punske gimusi ir užaugusi Ingrida Vaznelytė šiemet Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkės pareigas perleido Tomui Venslauskui, o pati nuo liepos tapo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos atstove Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje bei trečius metus tęsia veiklą kaip Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos vicepirmininkė ir yra atsakinga už jaunimo sąjungų tinklo koordinavimą.

Indrė PLIUŠKYTĖ-ZALIECKIENĖ

PASAULIOLIETUVIS.LT

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyboje visada yra atstovas iš Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos, anksčiau tai būdavo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas, bet šiemet valdyba nutarė, kad ši atsakomybė atitiks vicepirmininkui. Jaunimo atstovo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyboje atsakomybė yra užtikrinti, kad šios organizacijos bendradarbiautų.

Ingrida pastebi, kad įprastai apie lietuvius, gyvenančius etninėse Lietuvos žemėse, yra pamirštama ir nekalbama. „Kadangi esu kilusi iš etninių Lietuvos žemių, man buvo asmeniškai svarbu užtikrinti, kad jų žodis būtų išgirstas“, – sako Punsko lietuvė.

Kalbamės apie tai, kaip Ingrida prisijungė prie išeivijos jaunimo iniciatyvų ir ką jai tai reiškia.

Visuomeninės veiklos pradžia – noras gerai praleisti laiką

Ingrida sakosi savo visuomeninės veiklos neplanavusi. Viskas prasidėjo nuo skelbimo apie jaunimo renginį, į kurį su draugais nuėjo neturėdama ką veikti. „Pasirodo, nuėjau į Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavimą, kurio metu buvo renkama valdyba“, – šypsosi jaunimo atstovė Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Tą pačią dieną ji tapo Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos nare. O vėliau vienas įvykis vijo kitą ir jau viskas savaime ėmė rutuliotis, tarsi sukrito į savo vietas.

Maža Lietuvos salelė už Lietuvos ribų

Ingrida augo vos už puskilometrio nuo Lietuvos sienos: „Pro langą matydavau Lietuvą.“ Kelinta jos šeimos karta gyvena Punske, lietuvė negali tiksliai pasakyti, bet spėja, kad bent penkta. „Mano proproproseneliai čia gyveno, kol dar tai buvo Lietuvos teritorija, – sako jaunimo atstovė Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. – Iš pradžių jie rimtai nežiūrėjo į vieną dieną atsiradusius sieną žyminčius kuoliukus.“ Lietuvė šypteli, kad jos protėviai tik praėjus kuriam laikui patikėjo, jog niekur fiziškai nepasitraukdami, jie visgi tapo kitos šalies gyventojais.

Punsko situacija unikali ir dabar. Šio krašto gyventojų skaičius siekia vos tūkstantį ir 75 procentai jų – lietuviai. Jau daugelį metų Punskas yra Lenkijos lietuvių veiklos centras, čia veikia lietuvių pradinė mokykla, lietuvių gimnazija, visose įstaigose skamba lietuvių kalba. Ką reiškia užaugti tokioje aplinkoje? Ingrida pasakoja nuo vaikystės mačiusi ant sienų kabančias tautines juostas, šokusi tautinius šokius ir dainavusi lietuviškas dainas. „Visi šnekame lietuviškai, tiksliau, dzūkiškai – ir šeimoje, ir su draugais“, – pasakoja I. Vaznelytė.

Renginio metu. Asmeninio albumo nuotr.

Turi stengtis, kad gyvendama Lenkijoje nepamirštų lenkų kalbos

Nuo pradinių klasių Ingrida įprato užduotis iš vadovėlių lenkų kalba versti į lietuvių kalbą ir didžiumą dalykų mokytis lietuviškai. „Su draugėmis susitariame, kad bent pusvalandį prisiversime pakalbėti lenkiškai, kad nepamirštume kalbos, nes jos įprastai nevartojame“, – šypsosi Ingrida ir priduria, kad jos situacija kiek skiriasi nuo draugių, išvažiavusių studijuoti į Vilnių, nes ji pasirinko logistikos inžinerijos studijas Balstogės technologijų universitete Lenkijoje. Tiesa, pirmaisiais studijų metais Ingridai buvo sunkiau kalbėti lenkiškai, bet vėliau apsiprato, o ir akcentas išnyko.

Lenkijoje – lietuvė, Lietuvoje – lenkė

Ji save vadina lietuve, gimusia Lenkijoje. Atvirauja vienu metu patyrusi identiteto lūžį, nes turėdama Lenkijos pasą Lietuvoje buvo laikoma lenke, Lenkijoje – lietuve. Paklausta, kokia kalba galvoja, sako, kad tai sunkus klausimas. „Kurį laiką mąsčiau, kad kokia kalba ilgiau nei savaitę kalbu, ta ir galvoju“, – sako Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos vicepirmininkė. O vėliau, pasak Ingridos, ji sužinojusi būdą, kaip dvikalbiams žmonėms suprasti, kurie kalba jie iš tiesų galvoja – reikia atkreipti dėmesį, kokia kalba skaičiuoji spręsdamas matematikos uždavinį. „Taip supratau, kad iš tikro visada galvoju tik lietuviškai“, – juokiasi Ingrida. Anot jos, kartais tai sudaro sunkumų kalbant kitomis kalbomis. O jų ji moka keturias – be lietuvių ir lenkų, dar kalba angliškai ir turi rusų kalbos pagrindus.

Daugiakalbystė – būdas būti nepriklausomam

Paklausta, ką galvoja apie Lietuvoje gyvenantį jaunimą, kuris vis dažniau laisvalaikiu tarpusavyje šnekasi angliškai, buvusi Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė pacituoja lenkišką posakį, kurį čia pat išverčia: „Tamsiausia vieta yra po lempa.“ Ingrida nestebi to paties fenomeno tarp Lenkijos jaunimo, tačiau turi paaiškinimą, kodėl. Lenkijoje turinio kūrėjai *Youtube* kanalo vaizdo įrašus kuria lenkų kalba, beveik visi kino filmai dubliuojami lenkiškai, tad Lenkijos vaikams ir jaunuoliams, norintiems išmokti anglų kalbą, reikia specialiai ieškoti tam galimybių. „Man visada atrodė, kad Lietuvoje anglų kalbos lygis visada buvo daug aukštesnis nei Lenkijoje, – sako I. Vaznelytė. – O interneto amžiuje šis atotrūkis dar padidėjo.“ Nes turinio lietuvių kalba yra mažai, kino filmai dažniausiai ne dubliuojami, o subtitruojami, tad natūralu, kad anglų kalba vis dažniau skamba ir jaunimui bendraujant tarpusavyje. Tačiau Ingrida tai mato

labiau kaip privalumą: „Nuostabus dalykas, kai nuo mažumės vaikai moka kalbėti daugiau nei viena kalba, nes tai atveria daug daugiau durų.“ Pabrėžusi didesnes studijų pasirinkimo galimybes daugiakalbiams jaunuoliams, Ingrida įžvelgia ir dar vieną privalumą. „Esi nepriklausomas nuo žinių viena kalba – gali jas žiūrėti bet kuria, kokią supranti, ir susidaryti savo asmeninę nuomonę apie kiekvieną įvykį“, – sako I. Vaznelytė ir priduria, kad puoselėti gimtąją kalbą yra svarbu, tačiau ją sunku branginti, kai nereikia kovoti už galimybę ja kalbėti. „Ir tai galima sakyti ne tik apie kalbą, bet ir apie kultūrą“, – teigia Ingrida. Ji sakosi pastebėjusi, kad lietuviškos tradicijos dažnu atveju tampa svarbios tik tuomet, kai išvyksti į kitą šalį.

Subūrė visą miestelio bendruomenę bendram tikslui

Ingrida Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungoje praleido penkerius metus. Dvejus kaip valdybos narė, o trejus – pirmininkės poste. Per tuos metus ji užaugo kaip asmenybė, įgijo daug pažinčių.

Viena iš labiausiai praturtinusių patirčių Ingrida laiko Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso organizavimą. Ingrida didžiuojasi tuo, kad darbti Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongrese pavyko surinkti itin gausų savanorių būrį. „Negalvojom, kad mūsų krašto jaunimas taip įsitrauks į šitą veiklą“, – sako I. Vaznelytė ir pasakoja, kad prieš kongresą aplankė Punsko Kovo 11-osios licėjų ir papasakojo apie tai, koks renginys vyks šią vasarą. „Užteko keliems žmonėms nusiųsti nuorodą, kad pasidalintų savo klasėse ar per savo draugus, ir netrukus jau turėjome šešiasdešimt savanorių!“ – prisimena Ingrida. Komanda buvo labai stipri ir užsidegusi. „Buvo taip malonu, kad mūsų kraštas tarsi atgijo dėl to kongreso, nes po Covid-19 pandemijos buvom tikrai truputį apsnūdę“, – pasakoja jaunimo atstovė Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Ji prisimena, kad tąkart aktyviai dalyvavo ne tik jaunimas, bet ir visa bendruomenė – prisidėjo visi, kas tik galėjo, pavyzdžiui, ūkininkai pagamino pietus.

„Darbas Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungoje atidarė daug durų, pati pasikeičiau kaip žmogus, vieši pasisakymai nustojo kelti baimę“, – šypsosi Ingrida. Ji pripažįsta, jog keistai jautėsi perleisdama Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos vairą, tačiau suprato, kad jau buvo laikas užleisti vietą kitiems, „kad ir jiems atsivertų tos durys“.

„Mano vaikai turės mokėti lietuvių kalbą“

Lietuvybės puoselėjimą Ingrida savo šeimoje matė nuo mažumės. „Ir tėtis, ir senelis, ir sesuo, ir brolis šoko tautinius šokius, rengdavosi tautiniais drabužiais, – pasakoja I. Vaznelytė. – Man buvo taip gražu, norėjau daryti tą patį.“ Jos draugai irgi augo matydami tokį pavyzdį savo šeimose, tad Ingridos bendraamžius Punske vienijo panašūs pomėgiai ir suvokimas. „Nuostabus dalykas būdavo, kad gyveni užsieny, mokaisi lietuviškų dainų ir nuvažiuoji į Dainų šventę pasirodyti“, – prisimena Ingrida. Jai labai svarbu ir kad jos vaikai kalbėtų lietuviškai. „Nesvarbu, kas bus jų tėtis, – ar iš Brazilijos, ar iš Japonijos, ar iš Lenkijos, ar lietuvis – mano vaikai turės mokėti lietuvių kalbą, nes tai mano svarbi dalis, kurią noriu perteikti kitiems.“

Asmeniškai susitiko su dviem Lietuvos prezidentais

Užsienio lietuviams atveria daug galimybių. Ingrida prisimena kažkur nugirstą frazę: „Būti užsienio lietuviu – tai tarsi būti prabangaus privataus klubo nariu“. „Aktyvus užsienio lietuvis gali labai daug ką pamatyti ir daug nuveikti, – tvirtina I. Vaznelytė. – Pavyzdžiui, man pačiai Punske teko priimti Lietuvos Respublikos Prezidentą Gitaną Nausėdą Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongreso metu, o dar būdama moksleivė dalyvavau lituanistinių mokyklų suvažiavime prezidentūroje ir susitikau su Prezidente Dalia Grybauskaite.“

Su Lietuvos Respublikos Prezidentu Gitanu Nausėda jam lankantis Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongrese. Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos nuotr.

Dėl komandinio darbo atsikelia ir antrą nakties

Iniciatyvios lietuvės darbo kalendoriuje kartais nebūna laisvos vietos, tačiau labiausiai spėti atlikti visus darbus ir įsipareigojimus jai padeda ne kokie nors ypatingi laiko planavimo įrankiai, o komandinis darbas. „Komandoje visada vienas kitą papildai, padedi, pasidalini nuomonėmis“, – sako I. Vaznelytė. Jai gera žinoti, kad bet kada gali parašyti žinutę grupei „Ei, chebra, jei galit padėti, būtų nuostabu“, ir būti tikra, kad iškart sulauks atsakymo, kad vieni perims vieną dalyką, kiti – kitą. Ir taip darbai ištirpsta. „Komandinis darbas labai lavina“, – tvirtina Ingrida. Ji pati irgi visada skuba į pagalbą, nors dėl laiko zonų skirtumo kartais tenka į nuotolinius susitikimus jungtis antrą valandą nakties, kaip buvo planuojant šiųmetinį Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongresą, vykusį JAV. „Man visada labiau norisi ne serialą pažiūrėt, o į susitikimą nueiti ar prie jo prisijungti, nes ten galiu susipažinti su nuostabiais žmonėmis“, – šypsosi I. Vaznelytė. Laisvalaikį ji stengiasi praleisti su artimaisiais ir draugais, tai buvo ypač aktualu šią vasarą, nes rudenį Ingrida išsikrausto į Krokuvą, kur „pradės suaugusio žmogaus gyvenimą“, ir su draugais bei šeima matysis kur kas rečiau. Daug keliauja, dažnai suderindama laisvalaikį su Pasaulio lietuvių jaunimo

sąjungos veiklomis.

Kokie ateities planai? „Tikrai žinau, kad tęsiu lietuvybės puoselėjimą, nes tai dalis manęs“, – sako Ingrida. Ji pasakoja apie Lietuvą ir draugams, kurie nėra lietuviai. O vienam iš jų taip patiko Punskas, kad jis dabar kas pusmetį ten lanko naujus draugus ir po truputį mokosi lietuvių kalbos.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

